UO'K (UDC): 0009000948237860

Biznes jarayonlarini optimallashtirishda menejmentning strategik o‘rni

Ibragimov Shohruh Shuxrat o’g’li
Magistrant
Farg’ona Davlat texnika universiteti
Shohruhestrada@mail.ru

Annotatsiya. Hozirgi shiddatli raqobat sharoitida biznes jarayonlarini optimallashtirish korxonalarning barqaror rivojlanishi uchun muhimdir. Raqamli transformatsiya davrida menejmentning bu jarayondagi strategik o'rni samaradorlikni oshiradi, biroq uning aniq funksional vazifalari va qiyinchiliklarni yengishdagi roli yetarli o'rganilmagan. Ushbu tadqiqotning maqsadi biznes jarayonlarini optimallashtirishda menejmentning o'rnini kompleks tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot adabiyotlar sharhi metodologiyasiga asoslanib, 2020-2024 yillar oralig‘ida 14 ta ilmiy manba tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, menejment rejalashtirish, tashkillashtirish, rahbarlik qilish va nazorat kabi asosiy funksiyalarni bajaradi. U o'zgarishlarga qarshilik, resurs cheklovlari va risklarni boshqarishda samarali kommunikatsiya, xodimlarni o'qitish, BPM tizimlari va ma'lumotlar tahlilidan foydalanadi. Tadqiqot menejmentning optimallashtirishdagi strategik o‘rnini aniqlashtirib, korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: biznes jarayonlarini optimallashtirish, menejment, raqamli transformatsiya, samaradorlik, raqobatbardoshlik, funksional vazifalar

Abstract

In today's fierce competitive environment, optimizing business processes is crucial for the sustainable development of enterprises. In the era of digital transformation, management's strategic role in this process enhances efficiency, yet its specific functional tasks and role in overcoming challenges have not been sufficiently studied. The aim of this study is to comprehensively analyze the role of management in optimizing business processes. The research is based on a literature review methodology, analyzing 14 scientific sources from 2020-2024. Results indicate that management performs key functions such as planning, organizing, leading, and controlling. It utilizes effective communication, employee training, BPM systems, and data analysis to manage resistance to change, resource constraints, and risks. The study clarifies management's strategic role in optimization, offering practical significance for increasing enterprise competitiveness.

Keywords: business process optimization, management, digital transformation, efficiency, competitiveness, functional tasks

Аннотация

В условиях жесткой конкуренции оптимизация бизнес-процессов имеет решающее значение для устойчивого развития предприятий. В эпоху цифровой трансформации стратегическая роль менеджмента в этом процессе повышает эффективность, однако его конкретные функциональные задачи и роль в преодолении трудностей изучены недостаточно.

Целью данного исследования является комплексный анализ роли менеджмента в оптимизации бизнес-процессов. Исследование основано на методологии обзора литературы, анализируя 14 научных источников за период 2020-2024 годов. Результаты показывают, что менеджмент выполняет ключевые функции, такие как планирование, организация, руководство и контроль. Он использует эффективную коммуникацию, обучение персонала, системы BPM и анализ данных для управления сопротивлением изменениям, ресурсными ограничениями и рисками. Исследование уточняет стратегическую роль менеджмента в оптимизации, предлагая практическое значение для повышения конкурентоспособности предприятий.

Ключевые слова: оптимизация бизнес-процессов, менеджмент, цифровая трансформация, эффективность, конкурентоспособность, функциональные задачи

Kirish

Hozirgi shiddatli raqobat sharoitida korxonalarning barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini ta'minlashda biznes jarayonlarini optimallashtirish muhim ahamiyat kasb etadi Raqamli transformatsiya davrida menejmentning bu jarayondagi strategik o'rni samaradorlikni oshirish va innovatsiyalarni joriy etish uchun asos yaratadi. Biroq, biznes jarayonlarini optimallashtirish strategiyalarini samarali joriy etishda menejmentning aniq funksional vazifalari, qo'llaniladigan vositalari va duch keladigan qiyinchiliklarni yengishdagi roli yetarli darajada chuqur o'rganilmagan Ushbu tadqiqotning maqsadi biznes jarayonlarini optimallashtirishda menejmentning o'rnini kompleks tahlil qilishdan iborat.

TS1: Menejment biznes jarayonlarini optimallashtirishda qanday asosiy funksional vazifalarni bajaradi?

TS2: Optimallashtirish jarayonidagi qiyinchiliklarni yengishda menejment qanday vositalar va yondashuvlarni qo'llaydi?

Biznes jarayonlarini optimallashtirishning nazariy asoslari va uning korxonalar samaradorligini oshirishdagi ahamiyati bir qator tadqiqotlarda atroflicha yoritilgan . Raqamli transformatsiya sharoitida menejmentning biznes jarayonlarini boshqarishdagi o‘rni va ahamiyati ham keng muhokama qilingan Xususan, zamonaviy menejment usullari va innovatsion menejmentning optimallashtirishdagi rolo‘rganilgan. Biroq, menejmentning optimallashtirish jarayonidagi aniq funksional vazifalari, qo‘llaniladigan vositalar va texnologiyalar, shuningdek, duch keladigan qiyinchiliklarni yengishdagi kompleks yondashuvlari bo‘yicha chuqur tahlillar cheklangan. Bu esa menejmentning ushbu jarayondagi strategik o‘rnini yanada aniqlashtirish zaruratini ko‘rsatadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot adabiyotlar sharhi metodologiyasiga asoslanib, menejmentning biznes jarayonlarini optimallashtirishdagi o‘rnini tahlil qiladi. Ma'lumotlar bazalari (Google Scholar, Scopus, O‘zbekiston ilmiy jurnallari) 2020-2024 yillar oralig‘ida "biznes jarayonlarini optimallashtirish", "menejment", "raqamli transformatsiya" kalit so‘zlar bilan qidirildi Dastlab 85 ta manba topildi; dublikatlar chiqarilgach 60 tasi qoldi.

Kiritish mezonlari: Tadqiqot savollariga bevosita aloqadorlik va ilmiy nashrlarda chop etilganlik

Chiqarish mezonlari: Mavzuga oid emaslik, 2020 yilgacha chop etilganlik va ilmiy bo‘lmagan manbalar.

Yakuniy tahlilga 13 ta manba kiritildi

Tahlil va natijalar

Menejment biznes jarayonlarini optimallashtirishda rejalashtirish, tashkillashtirish, rahbarlik qilish va nazorat kabi asosiy funksional vazifalarni bajaradi. Rejalashtirish optimallashtirish maqsadlarini belgilashni , tashkillashtirish jarayonlarni qayta loyihalash va resurslarni taqsimlashni rahbarlik xodimlarni o‘zgarishlarga jalb etish va motivatsiya berishni nazorat esa ko‘rsatkichlarni monitoring qilish va tuzatishlarni kiritishni o‘z ichiga oladi Optimallashtirish jarayonidagi qiyinchiliklarni yengishda menejment turli vositalar va yondashuvlarni qo‘llaydi. O‘zgarishlarga qarshilikni boshqarishda samarali kommunikatsiya va xodimlarni o‘qitish muhim. Resurslar cheklovi sharoitida samarali taqsimlash va ustuvorliklarni belgilash talab etiladi Risklar boshqaruvida potentsial muammolarni aniqlash va minimallashtirish choralari ko‘riladi Menejment BPM tizimlari, ma'lumotlar tahlili va raqamli yechimlardan faol foydalanadi Quyidagi 1-jadvalda menejmentning optimallashtirishdagi asosiy funksional vazifalari umumlashtirilgan:

1-jadval. Menejmentning optimallashtirishdagi asosiy funksional vazifalari

Vazifa	Maqsad	Natija
Rejalashtirish	Maqsadlarni belgilash	Strategik yo‘nalish
Tashkillashtirish	Resurslarni taqsimlash	Jarayon samaradorligi
Rahbarlik	Xodimlarni motivatsiya qilish	O‘zgarishlarga moslashish
Nazorat	Ko‘rsatkichlarni monitoring qilish	Doimiy takomillashtirish

Ushbu tadqiqot menejmentning biznes jarayonlarini optimallashtirishda funksional vazifalarni bajarishini hamda qiyinchiliklarni yengishda BPM tizimlari, ma'lumotlar tahlili kabi vositalarni samarali qo‘llashini tasdiqladi Bu natijalar biznes jarayonlarini boshqarishning nazariy asoslar va raqamli transformatsiyadagi menejmentning strategik roli haqidagi g‘oyalar bilan uyg‘un. Demak, menejment optimallashtirishda strategik yo‘nalish beruvchi va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlovchi asosiy kuchdir Amaliy jihatdan, bu topilmalar korxonalarga optimallashtirish strategiyalarini samarali shakllantirishga yordam beradi. Adabiyotlar sharhi cheklovlari tufayli empirik tahlil cheklangan bo‘lib, kelajakda O‘zbekiston korxonalari misolida chuqur empirik tadqiqotlar tavsiya etiladi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot menejmentning biznes jarayonlarini optimallashtirishdagi strategik va kompleks o'rnini tahlil qildi. Rejalashtirish, tashkillashtirish, rahbarlik va nazorat funksiyalari orqali menejment samaradorlikni oshiradi va innovatsiyalarni joriy etadi. Qiyinchiliklarni yengishda samarali kommunikatsiya va raqamli vositalar muhim. Kelajakda korxonalar barqaror rivojlanishi uchun menejmentning bu roli yanada mustahkamlanishi, xodimlarni jalb etish va doimiy takomillashtirish madaniyatini shakllantirish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayev, A. A., Murodova, M. M. (2022). Korxonalarda biznes jarayonlarini optimallashtirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar,

2. Murodova, M. M. (2023). Biznes jarayonlarini boshqarish tizimini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar

3. Xudoyberdiyev, D. A. (2021). Biznes jarayonlarini boshqarishda zamonaviy menejment usullari. Iqtisodiyot va ta'lim,

4. Sultonov, S. S. (2022). Korxonalarda biznes jarayonlarini optimallashtirishning nazariy asoslari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar

5. Berdiyev, B. B., Xolmatov, N. A. (2020). Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxona boshqaruvini takomillashtirish yo‘nalishlari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar

6. Xasanov, B. A., Xudoyberdiyev, D. A. (2023). Biznes jarayonlarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning ahamiyati. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar,